

ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ірина Довгаль,
викладач ВСП «Краматорський фаховий
коледж ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського»

Анотація. У статті йде мова про використання інноваційних методів навчання на заняттях, що сприяє формуванню у студентів предметних компетенцій, забезпечує оволодіння студентами мовним матеріалом з метою використання його в усному і писемному мовленні; допомагає засвоїти соціокультурні особливості країни, мова якої вивчається, сприяє оволодінню студентами стратегіями мовленнєвої діяльності, спрямованої на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем.

Abstract: The article deals with the use of innovative teaching methods in the classroom, which contributes to the formation of students' subject competences, ensures students' mastery of language material in order to use it in oral and written speech; helps to master the socio-cultural characteristics of the country whose language is being studied, promotes students' mastery of strategies of speech activity aimed at solving educational tasks and life problems.

Сучасне суспільство сьогодні розвивається на основі інновацій. Використання інноваційних методів навчання дозволять майбутнім фахівцям бути більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Інноваційні методи – це методи, що передбачають зростання ролі студентів у освітньому процесі, зміщення центру (фокусу) процесу навчання від викладача до студента; посилення функції підтримки студента, допомоги йому в організації індивідуального навчального процесу.

Головною метою навчання іноземної мови вважається розвиток здатності студентів використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу, тобто формування у студентів загальної комунікативної компетентності, базою для якої є комунікативні уміння, сформовані на основі мовних знань і навичок. Це означає, з одного боку, що вміння тільки говорити, слухати, читати і писати іноземною мовою недостатні для здійснення повно-

цінної міжкультурної комунікації, бо вона також вимагає країнознавчих знань з географії, історії, культури та лінгвокраїнознавчих знань і, головне, здібності та готовності здійснювати соціальну взаємодію з представниками нового, іншомовного соціуму.

Завдяки використанню інноваційних методів навчання на занятті активніше відбувається формування наступних предметних компетенцій:

- мовної (лінгвістичної) компетенції, яка забезпечує оволодіння студентами мовним матеріалом з метою використання його в усному і писемному мовленні;
- мовленнєвої компетенції, яка пов'язана з формуванням у студентів умінь і навичок спілкуватися в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні (монолог, діалог), читанні, письмі;
- соціокультурної компетенції, яка передбачає засвоєння студентами знань соціокультурних особливостей країни, мова якої вивчається,

культурних цінностей та морально-етичних норм свого та інших народів, а також формування умінь їх використовувати у практичній діяльності;

- соціолінгвістичної компетенції, яка забезпечує формування умінь користуватися у процесі спілкування мовленнєвими реаліями (зразками), особливими правилами мовленнєвої поведінки, характерними для країни, мова якої вивчається;
- загальнонавчальних компетенцій, що сприяють оволодінню студентами стратегіями мовленнєвої діяльності, спрямованої на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем.

Давайте розглянемо наступні інноваційні методи: «мовчазний» метод, рольова гра, групова бесіда, сторітеллінг, методи критичного мислення, метод проєктів.

«Мовчазний метод». Він базується на припущенні, що викладачу на занятті слід мовчати, наскільки це можливо, а студента заохочувати висловлюватись якомога більше. Завданням «мовчазного» методу є формування у студентів умінь висловлюватись усно і сприймати початкові елементи мови, що вивчаються. Це так зване бігле володіння мовою, але при цьому правильній вимові та вдосконаленню інтонації надається важливе значення. У навчанні використовують картки, малюнки, слайди або предмети.

Рольова гра сприяє активізації мисленнєво-мовленнєвої діяльності студентів, формуванню в них умінь самостійної передачі думок та навичок спілкування. Вона розвиває загальну ерудицію та творчі здібності, що впливає на підвищення рівня практичного володіння англійською мовою. Студенти отримують ситуативні картки з описом ролей, які вони будуть виконувати. Завичай ситуації пов'язані з їх майбутніми професіями. Студенти використовують той лексичний матеріал, який вони вивчили на попередніх заняттях.

Групова бесіда має характерні ознаки як діалогічного, так і монологічного мовлення. Групові бесіди можна проводити, коли у студентів уже сформовані необхідні для цього іншомовні навички, накопичений певний досвід говоріння іноземною мовою. Із видів групової бесіди найлегшим для навчання є інтерв'ю. З нього і слід починати навчати групової бесіди. В інтерв'ю розмова ведеться за жорсткою логічною схемою: повідомлення – запитання – повідомлення. Перш за все викладач визначає, хто виступатиме в ролі особи, в якій братимуть інтерв'ю. Це може бути студент, якому є чим поділитися з групою (він отримав перемогу в спортивних змаганнях, здійснив подорож тощо).

Ще більш наближеною до реального спілкування є групова бесіда-дискусія. Беручи участь в дискусії, студенти відходять від заздалегідь заготовленого, завченого і починають висловлювати свої особисті думки, погоджуючись чи не погоджуючись із співрозмовниками. При цьому свідомість повністю переключається на предмет обговорення, на зміст, а мовні засоби відсуваються на фоні рівні. Дискусію можна організувати і на матеріалі розмовної теми. Наприклад, під час засвоєння лексики з тем «Найкращий і найцікавіший спосіб подорожування», «Книги у нашому житті» або «Сучасні джерела інформації».

Технологія сторітеллінг (story – історія; tell – розповідати) на заняттях іноземної мови забезпечує комунікативний, мовленнєвий, мовний, емоційний та соціокультурний розвиток студентів. Вони вчаться розповідати історії англійською мовою, використовуючи вивчену лексику, також процес будування речень дозволяє перевірити свої знання з граматики. Визначають активний та пасивний сторітеллінг. Викладач може обрати чи створити власну історію для розповіді (пасивний сторітеллінг), або студенти створюють свою історію чи продовження історії самостійно (активний сторітеллінг). Вибір сторітеллінгу залежить від мети заняття та особистих преференцій викладача. Пасивний сторітеллінг оптимально підходить для початку вивчення нової теми. У формі розповіді можна подати нові правила, теорії, закони тощо. А от активний – чудовий варіант для закріплення знань. Студенти будуть створювати історії самостійно, а задача викладача – направляти їх правильним шляхом.

Технологія розвитку критичного мислення активно апробується в закладах освіти. У філософії під критичним мисленням розуміють уміння логічно мислити та аргументувати, аналітично дискутувати та правильно висловлювати свою думку. У педагогічній літературі критичність розглядається як усвідомлений контроль за ходом інтелектуальної діяльності, у процесі якої відбувається оцінювання роботи, думок, вироблених гіпотез, шляхів їх доведення тощо. Найпопулярнішими методами критичного мислення є «Мозковий штурм», «Кубування», «Асоціативний куц», «Мікрофон», «Fishbone», Bloom's taxonomy; Сенкан; есе; «Six thinking hats» тощо. Завдяки методам критичного мислення студенти вчаться визначати проблему; перевіряти використану інформацію; аналізувати твердження, що лежить в основі інформації; враховувати альтернативні точки зору; визначати наявність підтексту в інформації; синтезувати здобуті знання; робити висновки; приймати оптимальне рішення.

Метод проєктів – вид творчої роботи (переважно в групах), метою якої є підготовка кінцевого продукту та подання інформації англійською мовою. Мета цього виду роботи – дати студенту можливість виконати незалежну роботу, побудовану на знанні мови та уміннях і навичках, здобутих упродовж певного періоду вивчення теми. Проєктні роботи ідеальні для різнорівневих груп, оскільки кожне завдання може бути виконане студентами, що мають різний рівень підготовки. У процесі проєктної діяльності студенти представляють результати своєї роботи іноземною мовою. Проєкт може бути у вигляді оголошень, презентацій, досліджень, виготовлення колажів, пошукової роботи, виготовлення стендів чи листівок тощо.

Різноманітність тем та методів, які використовуються на заняттях з іноземної мови, сприяє формуванню не тільки предметної компетенції, а і наступних загальних (ключових) компетентностей: інформаційно-комунікаційна компетентність

(студенти вчаться використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань); комунікативна компетентність (студенти вчаться застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, що оточують її та перебувають на відстані, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями); соціальна компетентність (у студентів формуються навички продуктивно співпрацювати з партнерами у групі та команді, виконувати різні ролі та функції у колективі).

Впровадження інноваційних методів навчання на практичних заняттях з іноземної мови суттєво поліпшує результати навчальної діяльності студентів, сприяє кращому запам'ятовуванню мовленнєвими зразками, які вони можуть використовувати у спілкуванні, підвищує освіченість, сприяє їх творчій активності та здійсненню процесу соціальної адаптації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ващук Ф. Г. Перехід до інноваційних технологій у вищій освіті – вимога часу / Ващук Ф. Г. // Інтеграція в європейський освітній простір : здобутки, проблеми, перспективи : монографія / За заг. ред. Ф. Г. Ващука. – Ужгород : ЗақДУ, 2011. – Вип.16. – С. 290–305.
2. Глушок Л.М. Застосування інтерактивних методів при викладанні англійської мови у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії / Л.М. Глушок // Педагогічний дискурс. – 2010. – Серпень. – С.56–59.
3. Решетнік Т. С. Інноваційні тенденції у методиці навчання іноземних мов [Електронний ресурс] /Т. С. Решетнік // Вісник психології і педагогіки. – 2014. – № 14. – Режим доступу http://www.psych.kiev.ua/Решетнік_Т.С._Інноваційні_тенденції_у_методиці_навчання_іноземних_мов
4. Інтерактивні вправи та ігри. – Харків : Видавнича група «Основа», 2011. –144 с.

ГЛОБАЛЬНА ОСВІТА

З 2001 року щорічно 26 вересня відзначається Європейський день мов. Основна мета – заохочення вивчення мов протягом усього життя. При цьому поняття європейських мов є ширшим, аніж 24 офіційні мови країн-членів ЄС.

Вислови відомих громадських та культурних діячів про вивчення мов

1. Скільки мов ти знаєш – стільки разів ти людина (Йоганн Вольфганг фон Гете, німецький поет, прозаїк, драматург, мислитель і натураліст).
2. Знання однієї мови дозволяє увійти в коридор життя, знання двох мов – відкриває вам усі двері у цьому коридорі (Франк Сміт, канадський психолінгвіст).
3. Якщо ти розмовляєш з людиною мовою, яку вона розуміє, ти говориш з її головою. Якщо ти розмовляєш з людиною її рідною мовою, то ти говориш з її серцем. (Нельсон Мандела, південноафриканський правозахисник, політик та юрист, президент Південно-Африканської республіки з 1994 по 1999 роки).
4. Хто не знає інших мов, не знає і власної (Йоганн Вольфганг фон Гете, німецький поет, прозаїк, драматург, мислитель і натураліст).

За матеріалами

<https://osvitanova.com.ua/posts/5694-15-vysloviv-pro-vyvchennia-inozemnykh-mov>